

การถอดองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๑. เรื่อง การปลูกถั่วเขียวหลังนา

๒. ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้ นายสุทัศน์ ประสมทรัพย์

วันเดือนปีเกิด ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๖

หมายเลขบัตรประชาชน ๓๖๖๐๘๐๐๒๓๕๓๐๓

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลท้ายทุ่ง อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๐๔๐๔๐๙๕

๓. ความเป็นมา

นายสุทัศน์ ประสมทรัพย์ เกษตรกรวัย ๕๓ ปี จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย แรกเริ่มในวัยเยาว์จะช่วยครอบครัวทำนาอย่างต่อเนื่อง จนเริ่มมาปลูกถั่วเขียวได้ประมาณ ๒๐ ปี มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๒๔๙ ไร่ เป็นพื้นที่นาของตนเอง ๑๒๘ ไร่ พื้นที่เช่า ๑๒๑ ไร่ ถึงแม้ว่าสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยนัก แต่ด้วยใจรักและใฝ่ฝันอยากสืบทอดอาชีพการทำนาตามแบบอย่างบรรพบุรุษ ประกอบกับมีนิสัยชอบค้นคว้าศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา และใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาจัดการ จึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินเสื่อมโทรมและการระบาดของของศัตรูพืช ซึ่งเป็นปัญหาหลักในพื้นที่ได้ โดยการทำนาในพื้นที่ตำบลท้ายทุ่ง สามารถทำได้ฤดูเดียวคือ นาปี ดังนั้น ในช่วงนาปรังจึงมีความคิดที่จะปลูกพืชใช้น้ำน้อย เช่น ถั่วเขียว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๔. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

การเตรียมดินปลูกถั่วเขียวผิวน้ำหลังการทำนา โดยไถตากดิน ทิ้งไว้ ๕ - ๗ วัน เพื่อให้ดินแห้งสนิท จากนั้นสูบน้ำเข้าแปลงนาแล้วปล่อยทิ้งให้ดินแห้งพอดิบ

ระยะเวลาที่ควรปลูกถั่วเขียว ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมกราคม โดยหว่านเมล็ดถั่วเขียวแล้วไถกลบและคราดดินทิ้งไว้ ประมาณ ๗ วัน ต้นถั่วเขียวจะเริ่มงอก

พันธุ์ถั่วเขียวที่ใช้ปลูก คือ พันธุ์กำแพงแสน ๒ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ ต้านทานอากาศหนาวเย็นได้ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

การปฏิบัติดูแลรักษาแปลงถั่วเขียว จะฉีดพ่นยาฆ่าแมลง ยาป้องกันเชื้อราผสมกับฮอร์โมนทั่วไป จำนวน ๘ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อต้นถั่วเขียวแตกใบที่ ๓ - ๔ หรือมีอายุประมาณ ๑๐ วัน จะฉีดพ่น

- คลอไพริฟอส (ป้องกันหนอน)	อัตรา ๔๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์เบนดาซิม (ป้องกันเชื้อรา)	อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- คลอโรทาโลนิล (ป้องกันราสนิม)	อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนจิบเบอเรลลิน	อัตรา ๔ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนทั่วไป	อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ครั้งที่ ๒ เมื่อต้นถั่วเขียวมีอายุประมาณ ๑๗ วัน จะฉีดพ่นเหมือนครั้งที่ ๑ แต่ยกเว้น คาร์เบนดาซิมไม่ต้องฉีด และหากลำต้นถั่วโตงามสมบูรณ์ดี ไม่ต้องฉีดฮอร์โมนจิบเบอเรลลิน

ครั้งที่ ๓ เมื่อต้นถั่วเขียวมีอายุประมาณ ๒๔ วัน จะฉีดพ่น

- คลอไพริฟอส (ป้องกันหนอน)	อัตรา ๖๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์เบนดาซิม (ป้องกันเชื้อรา)	อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนจิบเบอเรลลิน	อัตรา ๔ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร (แต่หากต้นถั่วโตงามสมบูรณ์ดี ไม่ต้องฉีด)
- ฮอร์โมนทั่วไป	อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ครั้งที่ ๔ เมื่อต้นถั่วเขียว มีอายุประมาณ ๑ เดือน จะฉีดพ่น

- คลอไพริฟอส (ป้องกันหนอน) อัตรา ๘๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนทั่วไป อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ครั้งที่ ๕ เมื่อต้นถั่วเขียว มีอายุประมาณ ๑ เดือน ๗ วัน จะฉีดพ่น

- คาร์โบซัลแฟน (ป้องกันหนอน) อัตรา ๘๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ควอมิโคลสโคลโรท์ (สารยับยั้งการเจริญเติบโต) อัตรา ๔๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนทั่วไป อัตรา ๑๕ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ปุ๋ยเกล็ด สูตร ๔ - ๓๖ - ๓๖ อัตรา ๑ ช้อนโต๊ะต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ครั้งที่ ๖ เมื่อต้นถั่วเขียว มีอายุประมาณ ๑ เดือน ๑๔ วัน จะฉีดพ่น

- คลอไพริฟอส (ป้องกันหนอน) อัตรา ๘๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนทั่วไป อัตรา ๑๕ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ปุ๋ยเกล็ด สูตร ๐ - ๔๒ - ๕๖ อัตรา ๑ ช้อนโต๊ะต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ครั้งที่ ๗ เมื่อต้นถั่วเขียว มีอายุประมาณ ๑ เดือน ๒๑ วัน จะฉีดพ่น

- คลอไพริฟอส (ป้องกันหนอน) อัตรา ๘๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฮอร์โมนทั่วไป อัตรา ๑๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ครั้งที่ ๘ เมื่อต้นถั่วเขียว มีอายุประมาณ ๒ เดือน จะฉีดพ่นยาเหมือนครั้งที่ ๗

เวลาที่เหมาะสมในการฉีดพ่นยาป้องกันกำจัดโรคและแมลง คือ ช่วงเช้า ก่อนเวลา ๐๙.๐๐ น. เพื่อให้อากาศมีความชื้นและควรมั่นสำรวจแปลงเฟ้าร่วงหนอนกัดกินใบถั่ว ซ่อดอกและฝักถั่ว หากพบการระบาดของรุนแรงจะใช้ยาอะบาแมคตินฉีดพ่นกำจัดหนอน โดยลักษณะใบถั่วเขียว จะเป็นใบบางๆ สีนวล ใบไม่หนา

การใช้สารชีวภัณฑ์ จะฉีดพ่นฮอร์โมนไข่และน้ำหมักแกนกล้วยที่หมักไว้ใช้เอง เพื่อบำรุงต้น เป็นการลดต้นทุนการผลิต การเก็บเกี่ยว จะเริ่มเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ผลผลิตเฉลี่ย ๑๘๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาจำหน่าย ๒๘ บาทต่อกิโลกรัม

ต้นทุนการผลิต ๑,๑๕๐ บาทต่อไร่ มีผลตอบแทน ๓,๘๙๐ บาทต่อไร่

สิ่งที่ภาคภูมิใจคือ สามารถมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง มีต้นทุนการผลิตต่ำ และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ไว้เอง โดยมีวิธีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ จะใช้ตะแกรง ขนาด กว้าง ๑ ฟุต ยาว ๑ ฟุต ร่อนทำความสะอาดและคัดเลือกเมล็ดที่ไม่สมบูรณ์ เมล็ดแตกหัก หรือมีโรคแมลงทำลายออก จากนั้นตากแดดเพื่อลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์ให้แห้ง หรือมีความชื้นน้อยที่สุด และบรรจุเมล็ดพันธุ์ไว้ในกระสอบป่านใส่ลูกเหม็นไว้ในกระสอบ โดยกระสอบป่าน ๑ ลูก สามารถบรรจุเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว ได้ประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม จากนั้นผ่าครึ่งลูกเหม็น จำนวน ๘ ลูก ใส่ในกระสอบตามมุมซ้ายและขวาให้ทั่ว เพื่อป้องกันแมลงเจาะทำลายเมล็ดพันธุ์และเก็บกระสอบป่านที่บรรจุเมล็ดพันธุ์นี้ไว้ในที่ร่ม อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่ร้อนชื้นหรืออบอ้าว อย่างวางภาชนะบรรจุเมล็ดพันธุ์บนพื้นดิน หรือพื้นซีเมนต์ ควรวางบนแคร่หรือยกพื้นห่างจากดินหรือซีเมนต์อย่างน้อย ๑๕ เซนติเมตร และไม่ควรวางเมล็ดพันธุ์ไว้ใกล้กับปุ๋ยหรือสารเคมี

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

- ๕.๑ การผลิต มีเทคนิคในการดูแลรักษาถั่วเขียวให้มีผลผลิตสูง ต้นทุนการผลิตต่ำ ใช้ระบบการเกษตรแบบอินทรีย์เคมี
- ๕.๒ การตลาด มีตลาดรับซื้อภายในอำเภอ สะดวกและง่ายต่อการขนส่ง

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. มีความสนใจศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตตลอดเวลา
๒. การใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการทำการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ
๓. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ผู้สนใจ

๗. แนวคิดในการทำงาน

ปลูกถั่วเขียวได้ผลผลิตสูง ต้นทุนการผลิตต่ำ ขยัน อดทน ศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา

๘. หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

ทำเองเป็นส่วนใหญ่ จ้างเป็นส่วนน้อย

๙. ผลพลอยได้จากการทำถั่วเขียว

เพิ่มปุ๋ยในแปลงนา จากการเก็บข้อมูล ปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง ๓๐ % หรือประมาณ ๗-๑๐ กก.ต่อไร่/ครั้ง)

๑๐. รูปภาพประกอบ

๑๐. ที่มาของข้อมูล (ผู้ถอดองค์ความรู้)

ชื่อ นายกิตติพัฒน์ อินทร์ประสิทธิ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร